

[Inger Merete Nordentoft.]

nedgang af børnetallet til, før man når til normale forhold, i hvert fald før man når til ønskelige forhold på skolerne. Det er jo således, at man gang på gang har indført skolereformer ad lovgivningens vej, med forlænget undervisningstid, med nye fag, uden samtidig at sætte et tilsvarende skolebyggeri i gang, med det resultat, at mange børn har en sen skoletid, hvor de er uoplagte og derfor vanskeligt kan modtage undervisningen.

Lærermanglen er vel i øjeblikket skolens værste fjende. Man ser i „Folkeskolen“ uge efter uge, hvordan de samme embeder bliver oplået. Der har været optalt indtil 20 opslag af det samme embede. Masser af embeder oplås mere end 10 gange, d. v. s. at der ikke er arbejdskraft til besættelsen af de embeder, der bliver ledige, og der er heller ingen vikarer til at passe embederne, når lærerne er forhindrede. Dermed har den ukvalificerede arbejdskraft holdt sit indtog i folkeskolen. Selvfølgelig kan man få lærere, der kan undervise godt, skønt de ikke har modtaget en seminarieuddannelse, men det er jo de sjældne, sjældne undtagelser. Reglen er, at en løs vikar, selvom han har en god faglig uddannelse på universitetet indenfor et enkelt fag, dog ikke vil kunne udfylde en folkeskolelærers gerning på tilfredsstillende vis, fordi han mangler kundskaber i de øvrige fag, som lærernes fagkreds omfatter, og fordi han mangler den pædagogiske uddannelse. Men det er jo ikke blot mennesker, der er fagligt kvalificerede på enkelte områder, der har holdt deres indtog i disse år. Blandt ansøgerne til vikariater har der været mennesker, som overhovedet ingen forudsætninger har haft for at udføre det arbejde, de bliver sat til at udføre. For dette arbejde får man i øjeblikket i København 6 kr. 25 ø. i timen, enten man er kvalificeret til det eller ej.

Men fremfor alt ødelægger man en mængde, der er bygget op i skolen. Danmarks Lærerforening sagde det så stærkt i sommer — hvis jeg må tillade mig at citere —:

„Undervisningen forringes, opdragelsen forsømmes, og disciplinen forfalder.“ Det er netop, hvad der sker i de klasser, hvor de ukvalificerede lærere kommer. Det går bedst i byskolerne, dels fordi man dér har den største mulighed for at få en ukva-

lificeret arbejdskraft, der dog har nogle kvalifikationer, men fremfor alt fordi vi dér har de mangeklassede skoler, hvor en ukvalificeret lærer kan blive støttet af de andre, kvalificerede lærere og af skolens ledelse. Men det er jo ikke blot i byskolerne, de ukvalificerede lærere rykker ind, det er i høj grad også i landsbyskolerne, ja, i endnu højere grad i landsbyskolerne, og det vil sige, at en hel skoles børneklientel får ødelagt en større eller mindre del af deres skoletid, undertiden så totalt, at det, der i forvejen var bygget op af en uddannet lærer, også bliver ødelagt.

Man har gjort forskellige forsøg på at komme den ukvalificerede arbejdskraft til livs, man har blot ikke i tilstrækkelig grad sørget for at få flere uddannede lærere. I Københavns kommune har lærerpersonalet i år forpligtet sig til udover deres normale 36 timer at læse så mange overtimer, at de dækker 145 lærerposter. Nu er Danmark i forvejen et af de få lande i Europa, der har 36 pligtige timer ugentlig for lærerne; de allerfleste steder ligger timetallet på 30, enkelte steder endnu lavere. Men skønt lærerne altså i forvejen har en stor arbejdsbyrde, har man nu anmodet dem om at påtage sig et ekstra timetal, således at enkelte lærere læser 42 eller endnu flere ugentlige timer. Det siger sig selv, at selvom det er kvalificerede lærere og arbejdet således bliver bedre, end det ville være blevet, hvis den ukvalificerede arbejdskraft kom ind, betyder læsningen af overtimer i et omfang, som det her sker, en forringelse af arbejdskraften i den københavnske skole.

Man har også indenfor København anvendt nedsættelsen af timetallet for at komme manglen på lærere til livs. Begynderne i første klasse, der oprindeligt havde 24 timer, er gradvis kommet ned på 18 ugentlige timer, 3 timer om dagen. Det betyder en stramning af arbejdet på dette alderstrin, som er imod de nyere pædagogiske principper, og det betyder også, at det bliver endnu vanskeligere for de mødre, der har haft deres børn hele dagen i børnehave og nu kun får dem 3 timer i skole, at få dem beskæftiget resten af dagen, medens de selv er på arbejde. Også på andre klassetrin har man nedsat timetallet i København. Tredieklasserne er gået ned fra 30 ugentlige timer til 28 ugentlige timer.

Endelig har man nedsat timetallet i samtlige klasser med en enkelt time og gen-